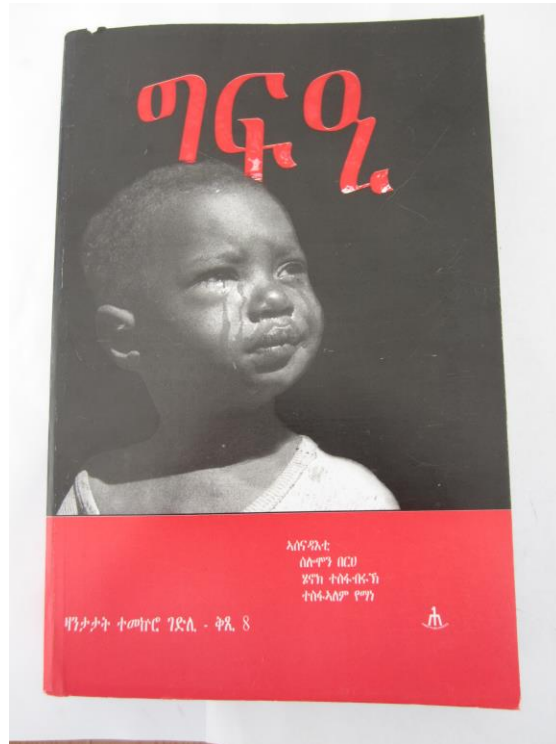

መቐደም

ሀዘቢ ኤርትራ ዓይኒ ዝሰሕብ ሰትራተጂያዊ ኣገዳስነት መሬቱን ባሕሩን፣ ንሰለ ጂኦ-ፖለቲካዊ ረብሓ ዓበይቲ ሓይልታት፣ ካብ ካርታን ዓለም ክሕከኽ ተፈሪዱ ዝበረ ሀዘቢ እዩ። የግዳስ፣ ብሓሳብ እምበር ብግብርን ኣብ ባይታን ኤርትራዊ ሃገራዊነት ብቐሊሉ ዝሕከኽ ኩይኑ ኣይተረኽበን። ኤርትራዊ ንቕሓትን ሃገራዊ ወኒን፣ ኣብ ነዊሕ ምርብራብ ንኹሉ ጊንጢታት ሰዒሩ። ህላወን ቀጻልነትን ሃገር ብእጹብ ድንቁ ታሪኽ ኣውሒሱ። እዚ ዘሕብን ሃገራዊ ታሪኽ'ዚ፣ ውጽኢት፣ ሓያል ሃገራዊነትን መዳርግቲ ኣልቦ ጅግንነትን ጽንግትን ዜጋታት እዩ። ንሚዛንን ክብረትን ኤርትራዊ መንነት ኣዝዩ ረዚን ዝገበር ከኣ፣ እቲ በዚ ሓያል ሃገራዊ መንፈስን ጽንግትን'ዚ ንሓርነት ዝተኸፍለ ረዚን ዋጋ እዩ።

ከም ዝፍለጥ ታሪኽ ኤርትራ፣ ዓሳን ባሕርን ብማዕረ ግዳይ ዝኹንሉ ታሪኽ እዩ። እቲ ምንታይሲ ጸላእቲ፣ ብፍላይ ድማ ዝሄኑ ኢትዮጵያ፣ ቃልሲ ሀዘቢ ኤርትራ ንመሰል ርእሰ-ውሳኔ ንምጭፍላቕ ዝተኸተሉዎ ፖሊሲ፣ “ዓሳ ንምጽናት ማይ ምንጻፍ” ዝብል ኣብ ሰነዳቶም ብወግዒ ሰፊሩ ዝርከብ እኮይ ሓሳብ እዩ። ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ፣ በዚ ኣረመኛዊ ፖሊሲ'ዚ፣ ኣብ ልዕሊ ብረት ዘይግጠቑ ሰላማውያን ዜጋታት ዝተፈጸመ

ጃምላዊ ቅትለትን ማሕረድትን ከተዘንቱዎ እውን ዘሰደምም እዩ። ገና ምስ ዓለም ዘይተላለዩ ናጽላታት ከይተረፈ፡ “ጽባሕ ንግሆ ብረት ዓጢቕም ክዋግኡና’ዮም።” እናተባህሉ ብሳንጃ ወተሃደራት ተጉይሖም እዮም። “ምስ ወንበዔ ትተሓባበሩ ኢኹም፡ ” እናተባህሉ ብጃምላ ዘተረሸረሹ፡ ምስ ኣባይቶም ከም ዘቃጸሉ ዘተገብሩ ኣረጋውያን ሰብኡትን ኣንሰትን እልቢ ዮብሎምን። ኣብ ልዕሊ መንእሰያት ዘተፈጸመ ቡባዔይነቱ ግፍዒታት፡ ሓደ ካብቲ ካልእ ዘሓለፈ መሰክሕ እዩ። ብሓዊ ተቃጺለን ከም ዘይነበራ ዘኹና ዓዲታት፡ ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ ብምሒር ማህረምትን ሰቅያትን ህይወቶም ዘሰኣኑ ዜጋታት፡ ጸታዊ ዓመጽን ቅትለትን ዘወረደን ደቀንሰትዮን ካልእ ቡባዔይነቱ ግፍዒ ዘወረደምን ኤርትራውያን ዓሰርተታት ኣሸሓት እዮም።

ኣሕተምቲ ሕድሪ ምስ ባህላዊ ጉዳያት ህግደፍን ካልኣት መሻርኻትን ብምትሕብባር፡ ከም መቐጸልታ ናይተን ቅድሚ ሕጂ ዘሕተመን ሸውዓተ ቅጺታት ዛንታታት ተመኩሮ ገድሊ፡ “ግፍዒ” ብዚብል ኣርእሰቲ፡ ነቲ ኣብ ልዕሊ ሰላማዊ ህዝቢ ኤርትራ፡ ብገዛእቲ እተፈጸመ ጃምላዊ ቅትለትን ኣረመኔናዊ ተግባራትን ዘንጸባርቐ ዛንታታት ዘሓዘት መጽሓፍ ዮሕትም ኣሎ። ኣብዛ ሻሙነይቲ ቅጺ ዛንታታት ተመኩሮ ገድሊ፡ ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ፡ ኣብ ልዕሊ ሰላማዊ ህዝቢ ካብ ዘተፈጸሙ ማእለያ ዘይብሎም ኣረመኔናዊ ተግባራት ገዛእቲ ኢትዮጵያ፡ ብግዜ፡ ብቦታ፡ ብዓይነት ግፍዒታት ወከልቲ ተባሂሎም ዘተሓርዩ 43 ዛንታታት ከምኡ’ውን ብዛዕባ’ቲ ግፍዒታት ዘገልጹ ኣብ ሰነዳት ገዛእቲ ኢትዮጵያ ዘተረኽቡ ሓበሬታታት ቀሪ ቦም ኣለዉ።

ታሪኽ ግፍዒታት ገዛእቲ ኢትዮጵያ፡ ኣብ ልዕሊ ብረት ዘይዓጠቐ ህዝቢ ኤርትራ፡ ብዙሕ ቅጺታት መጻሕፍቲ ጽሑፍካ እውን ዘውዳእ ኣይኩነን። ኣብዚ መጽሓፍ’ዚ ቀሪቡ ዘሎ ዛንታታት እምበኣር ካብቲ ብዙሕ ኣዘዩ ውሑድ ኩይነ፡ ህዝቢ ኤርትራ ንዘወረደ ኣደራፅ ብመጠኑ ከንጸባርቐ ትጽቢት ኣሰናዳእቲ እዩ። ምስናድ ታሪኽ ግፍዒታት ገዛእቲ ግን፡ በዚ ዘብቅዕ ኣይኩነን። ኩሉ’ቲ ግፍዒታት፡ ደቂቕን ዝርዝራውን መጽናዕቲ ተኻይድሉ ክሰነድ ዘግባእ እዩ።

ኣብ መእተዊ ናይዚ መጽሓፍ’ዚ፡ እዚ ግፍዒታት’ዚ ኣብ ዘተፈጸመሉ ግዜ ንዝነበረ ፖለቲካውን ወተሃደራውን ሃዋህው፡ ኣሕጽር ኣቢሉ ዘገልጽ ጽሑፍ ሰፊሩ ኣሎ። እዚ ሓፈሻዊ ታሪኻዊ መእተዊ’ዚ፡ ኣብ ማእከል ምርምርን ሰነዳን ዘተረኽቡ ሰነዳት

ሰውራን መግዛእቲ ኢትዮጵያን ካልእን ብምውካስ ዝተዳለወ እዩ። እቶም ኣብ ጭብጢታትን ሰብ-ውዕሎን ተመርኩሶም ብጸሓፍትን ተረኽትን ቀሪቦም ዘለዉ ዛንታታት ከኣ፡ ንኹሎ'ቲ ግፍዒታት ብቦታ ብግዜን ብዓይነቱን ዝውክሉ ኩይኖም፡ ኣብ መቓን ናይቲ ኣብ መእተዊ ብሓጺሩ ሰፊሉ ዘሎ ፖለቲካውን ወተሃደራውን ሃዋህው ኣእቲኻ ዝርኣዩ እዮም።

እዚ መጽሓፍ'ዚ፡ ብብዙሓት ጸሓፍትን ተረኽትን ካልኣት ተሓባበርቲ ኣካላትን ዝተሰናድኡ፡ ናይ እኩባት ሰራሕ እዩ። ክፍሊ ስነ-ምግባርን ምርምርን ህግደፍ፡ ሚኒስትሪ ዜና፡ መወከሲ ጽሑፋት ኩነ ኣሳእልን ካርታታትን ብምቕራብ ትሕዝቶን ጽባቕን ናይዚ መጽሓፍ'ዚ ኣብ ምምዕራግ ዓቢ ኣበርክቶ ገይሮም እዮም። ተኪኦ ተስፋ-ልደት፡ ሓላፊ ፕሮጀክት መጽናዕቲ ግፍዒታት ዝእቲ ኢትዮጵያ ኣሃዛት ኣብ ምርግጋጽ ዝገበሮ ኣበርክቶ፡ ከምኡ'ውን፡ ሓያሎ ካብቶም ውጽኦ መዓት ኩይኖም፡ ካብቲ ዘሰካሕክሕ ግፍዒታት ብህይወት ዝተረፉ ናይ ዓይኒ መሰኻኽር ዝኸርታቶም ብምክፋል፡ ንጸሓፍቲ ኣገዳሲ ሓበሬታ ብምስናቕ ዝገበሩዎ ምትሕብባር ንኣሳልጦ ናይዚ ሰራሕ ዓቢ ኣበርክቶ ገይሩ እዩ። በዚ ኢጋጣሚ'ዚ ንኹሎም ኣብ ምስንዳእ ናይዚ መጽሓፍ'ዚ ዝተሳተፉ ጸሓፍቲ፡ ተረኽቲ፡ ኣርታዕቲ፡ ወሃብቲ ሓበሬታን መኣረምታን ልዑል ምስጋናና ነቕርበሎም።

ኣሰናዳእቲ